* Csorba József * Tel/fax:387-5924 * E-mail: csj@ifti.hu *

A magyar ITá és a Széchenyi-terv

A terv technológiai és kizárólag magánerős szemlélete szükségszerűség (tudjuk miért), magam sem szeretem egészen, hogy így van. De a legfőbb kérdés nem ez, hanem hogy miért nem hasonlít egyetlen ismert modellhez, ITá-paradigmához sem, miért van ez és hogy jó-e, hogy így van?!

Tudjuk, hogy az elmúlt 10 év magyar kormányai a világ legszegényesebb központi költségvetésével dolgoznak, de ismereteink szerint, ha pénzünk lett volna, azt sem tudtuk volna okosan elkölteni. Tehát az észak-amerikai (USA,Kanada), a skandináv (különösen a finn és az ausztrál), a japán (általában a DKÁ-i), az EU-i (amelyik nem tiszta modell), a kínai (mint a legfrissebb és legdinamikusabb ITá-fejlesztési modell) miért és mennyiben más?!

A „technológiavezérelt" és a „gazdaságközpontú" modell nem szerencsés párosítás (bár, érteni vélem az ilyetén különségtételt), s a „társadalmi szemlélet" említése közelebb visz a valódi különbségekhez, de nem elég nyilvánvaló, hogy miről is van szó, ezért az információs gazdaság, információs társadalom, információgazdaság (hálózati gazdaság) modellezés követése, ill. az egyetemes fejlődéstörténetük követése üdvözítőbb lenne.

A magyar adottságokkal vagy a sajátos magyar ITá-modellel kapcsolatban én az információ árát tartom a téma állatorvosi lovának. Minap is hallottam egy akadémikusunktól, hogy az információ külföldön ingyenes (az internet ingyenes volt az USA-ban stb), ami nem egyszerű tévedés, hanem teljes (tudományos) szemléleti vakság. Az információ soha nem ingyenes, ellenben az ára két részből tevődik össze. Egyrészt az információ közjó jellegéből következően a mindenkori kormány által biztosított közpénzekből, központi kompetenciákból (állami, közületi monopóliumokból stb.), másrészt a kereskedelmi árképző mechanizmusok alapján képződött, piaci árból. Mármost itt van a magyar ITá-program mint kutya eltemetve, amennyiben egyetlen ismert ITÁ-modellben sem találtam olyan szemléletmódra, hogy a fejlődés kivitelezője a magánszektor s a kormány bölcs szemlélője annak.

Szigorúan a Széchenyi-tervre koncentrálva a fejlesztési tervek információtudatosságát kérem számon. Nem elég, hogy a mo-i IT-érdekeltségek, multik - a fizetőképes kereslet után haladó - fejlesztési elképzeléseit visszhangozzuk, esetleg nem állítunk akadályt eléjük. Minden összegzett tapasztalat arról szól, hogy az ITá-modellekben és paradigmákban az elektronikai és információtechnikai, majd IT termelés, K+F alapozza meg a fejlődést. Egyetlen olyan ország sincs az elmúlt húsz évben felzárkózó fejlődő országok között, amelyik ne rendelkezne saját elektronikai és IT-termelő kapacitásokkal, ne exportálna ma már ilyen termékeket, technológiákat. Ellenben mo-on az elmúlt öt évben megtelepedett (mert a MEV elpusztult) vonatkozó kapacitások alapelemek vagy intermedierek gyártására, összeépítésre szakosodnak. A GM habozás nélkül ad letelepedés- és/vagy termeléstámogatást olyan külföldi cégeknek, amelyek 100 km-rel távolabbi magyar munkahelyeket veszélyeztetnek stb.

Összefoglalóan, a téma tárgyalását én az ***információtudatos iparpolitika*** megfogalmazásával kezdeném, majd a költségvetés információtudatos racionalizálásával folytatnám, azután az információ közjó jellegére épülő szemlélet alapján az oktatási (edutainment), a hírközlési (infotainment) és a művelődési tipusú állampolgári (lakossági stb.) információfogyasztást venném revízió alá, mint olyan témacsoportokat, amelyekben kialakulnak egy ITá-modell jellemzői.

Csorba József